

Johanna Karimäki vihr

Talousarvioaloite määrärahan lisäämisestä eläinkokeita korvaavan vaihtoehtomenetelmakeskus FICAM:n viranomaistoimintaan (500 000 euroa)

Eduskunnalle

Tampereen yliopiston yhteydessä toimii eläinkokeita korvaava kansallinen vaihtoehtomenetelmakeskus FICAM. Keskus kehittää ja validoi ihmisperäiseen solu- ja kudosiselitykseen perustuvia testimenetelmiä, joilla voidaan täydentää tai korvata eläinkokeita joko viranomaistutkimuksissa tai perustutkimuksessa. Keskuksen työ on ollut menestyksekkästä, ja etenkin solubiologia-alueen voimakkaasti kasvavilla markkinoilla on suurta taloudellista potentiaalia. Keskuksen toimintaa ei kuitenkaan pystytä jatkamaan ilman riittävää rahoitusta, mikä tarkoittaisi yhteiskunnan tuella perustetun kansainvälisesti arvostetun huippuyksikön toiminnan hiipumista.

Koe-eläindirektiivi, 2010/63/EU, muun muassa asettaa velvoitteet kehittää eläinkokeettomia testimenetelmiä, tiedottaa niistä ja nimittää komissiolle validointilaboratorioita. FICAM täyttää nämä vaatimukset. FICAM:n johtaja toimii myös Suomen yhteyshenkilönä (PARERE-henkilö) Euroopan unionille.

1.8.2013 tuli voimaan laki tieteellisiin ja opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelusta. Laki muun muassa edellyttää edistämään eläinkokeettomien menetelmien kehittämistä validoiduiksi rutiinimenetelmiksi. Koe-eläintoiminta keskittyy Suomessa neljään yliopistoon, joissa on koe-eläinkeskukset. Niiden kiinteistö- ja toimintamenot ovat olleet noin 10 miljoonaa euroa vuodessa. Vaihtoehtomenetelmien myötä on mahdollisuus pidemmällä aikavälillä saada kansantaloudellisia säästöjä eläinkoekulujen vähenemisenä sekä tarkempina ja tehokkaampina tutkimustuloksina. Jo lyhyellä aikavälillä on vaihtoehtomenetelmätutkimuksella mahdollisuus saada kaupallisen toiminnan tuottoja.

Eläintestien luotettavuus mallintaa ihmisvaikutuksia on erittäin huono, monessa tapauksessa alle 50 %. Tästä syystä viranomaiset, teollisuus ja tiedeyhteisö tarvitsevat paremmin ihmistä kuvaavia menetelmiä. Näitä ihmissolupohjaisia testejä FICAM kehittää niin pitkälle, että ne kelpaavat OECD-tason testimenetelmiksi.

Eläintestit ovat kalliita. Globaalit eläintestimarkkinat ovat 3 miljardia USD ja näistä pelkästään hiiritautilien globaalit markkinat olivat 1,12 miljardia dollaria vuonna 2013 ja niiden ennustetaan kasvavan 1,9 miljardiin vuoteen 2018 mennessä (10,3 %:n vuosikasvu). Tämä markkina-alue turvallisuustestauksen lisäksi halutaan ja voidaan korvata luotettavilla ihmissolupohjaisilla testeillä. Jo nyt solubiologiemarkkinat ovat 'life science' -kentän tuottoisin alue. Solutestit ovat

Talousarvioaloite TAA 124/2015 vp

eniten kasvava sektori, 16 prosentin vuosivauhdilla. In vitro -testimarkkinat voidaan jakaa viranomaistesti- ja muihin testimarkkinoihin. Viranomaistestimarkkinat (toksisuus) olivat 4 miljardia dollaria vuonna 2011 ja vuonna 2012 yli 4,9 miljardia dollaria. Markkinoiden oletetaan kasvavan lähes 9,9 miljardiin dollariin vuoteen 2017 mennessä, mikä tarkoittaa 14,7 prosentin vuosittaista kasvua. Näin ollen eläinkokeettomat testit ovat iso liiketoimintamahdollisuus sekä testauspalvelun, myytävien testipakettien että oheen kehitettävän automaation muodossa. Teollisuus haluaa käyttää FICAM:n testimenetelmiä heti, kun ne ovat tuotteita.

FICAM:n uuden koe-eläinlain (direktiivi 2010/63/EU) mukainen viranomaistoiminta tulee turvata valtion rahoituksella. Opetus- ja kulttuuriministeriö tulee omalta osaltaan rahoittamaan vuoteen 2016 saakka FICAM:n toimintaa siten, että vaihtoehtomenetelmakeskus antaa kansallisen tason palvelua muille yliopistoille muun muassa koulutus- ja tietopalveluina. Tampereen yliopisto jatkaa vaihtoehtomenetelmakeskuksen toiminnan rahoittamista perus- ja tukitoiminnoissa, mutta ei vaihtoehtomenetelmakeskuksen uuden koe-eläinlain edellyttämistä tehtävissä, sillä lainsäädännölliset koe-eläintoiminnan velvoitteet kohdistuvat maa- ja metsätalousministeriön vastuulle.

Vaihtoehtomenetelmakeskus FICAM:n vuotuinen määrärahan tarve uuden koe-eläinlain edellyttämiin tehtäviin, eli viranomaistoimintaan, on 1,0 miljoonaa euroa. Vertailuna Ruotsissa ministeriö panostaa uuden koe-eläinlain edellyttämien velvoitteiden täyttämiseen liittyen eläinkokeetomiin menetelmiin 1,7 miljoonaa euroa vuosittain. Lisäksi Ruotsissa perustettiin vuonna 2014 vastaava keskus kuin FICAM ja kyseisen keskuksen vuosibudjetti on 4 miljoonaa euroa. FICAM:n toiminnan määrärahoja on supistettu rajusti ja keskus on joutunut toimimaan vajailla resursseilla.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta lisää 500 000 euroa momentille 30.20.62 eläinkokeita korvaavan vaihtoehtomenetelmakeskus FICAM:n uuden koe-eläinlain mukaisen viranomaistoiminnan rahoitukseen.

Helsingissä 9.10.2015

Johanna Karimäki vihr